

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ
ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ
ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਜੇ.
ਰਾਘਬੀਰ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ
ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ,—ਜਵਾਬਦਾਰਾ
1966 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 934
ਦਸੰਬਰ 19, 1966

ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਐਕਟ (1951 ਦਾ XLIII)—ਸੈਕਸ਼ਨ 117 ਅਤੇ 118—ਰਿਕ੍ਰੀਮੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਖਰਚ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ—ਕਦੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ—ਸਬੂਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ—ਕੀ ਕਾਫੀ ਹੈ—ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼: ਧਾਰਾ 188 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ—ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੀ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ-ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਕਲਾ 226 ਅਤੇ 227—ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਕੀ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ—ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ—ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਦਲੀਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ—ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਅਤੇ 118 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੁੜ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ, ਪਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼-ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 97 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 117 ਅਤੇ '118 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ. ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ,

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 117 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 118 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਰਡਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਕੋਲ "ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ" ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ, ਮੁੜ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਫੀ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਅਸੁਵਿਧਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੌਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਬੇਲੋੜੀ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ, ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗਾ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਦਲੀਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਦੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਜੀ ਐਸ ਚਾਵਲਾ, ਵਕੀਲਾਂ ਨਾਲ

ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਰਜਿੰਦਰ ਸੱਚਰ, ਐਮ ਐਸ ਸੇਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ। -

ਹੁਕਮ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਇਹ ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਸਿੰਘੇਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 167 ਕਨਾਲ 18 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਮ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ 20 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਘੁਕਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ 28,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦਾ ਸਾਧਨ। ਉਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਉੱਚੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ 116 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਗਾਊਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ, ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 21 ਅਕਤੂਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 23,540 ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। . ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਡਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1964 ਦੇ ਇਸ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਦਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਬਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-ਏ ਰਾਹੀਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

“19 ਏ. ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1958 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਵਰਤੋਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ, ਐਕਵਾਇਰ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਤਬਾਦਲੇ, ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਲੀਜ਼, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਾਦਲਾ, ਵਟਾਂਦਰਾ, ਲੀਜ਼, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਰੱਦ ਹੋਵੇਗਾ। - . ■

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ "ਤਬਾਦਲਾ" ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਚੌੜਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, "ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਆਰ. ਮਜੀਠੀਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੋਰ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਰੋਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। . ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (1) ਅਤੇ ਮੰਗਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਫਾਂਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਸੇਠੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਵੈਡੀਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਕੋਲ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਵੈਸਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। , ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

"ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਅਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। .

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਹੈ।'

ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਮਪਸ਼ਨ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਆਰ. ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਅਤੇ ਮੰਗਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿ. ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰਾਂ ਕੋਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਬਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੁਲਟ, ਜੇ., ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ: -

"ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਮਪਟਰ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਮਪਸ਼ਨ ਡਿਕਰੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਾਰਨ

ਨਹੀਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਉਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਤਬਾਦਲੇ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹਾ ਤਬਾਦਲਾ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਦਾ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀਮਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ;

ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਰਾਮਜੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਖਾਲੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

Jatinder Singh, Translator

ਡਿਸਕਲੇਮਰ (ਬੇਦਾਅਵਾ):—ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।